DKT.779.5.2026

POSTANOWIENIE NR 132/2026

KOMISARZA WYBORCZEGO W KATOWICACH II

z dnia 13 listopada 2026 r.

w sprawie odrzucenia wniosku organizacji społecznej „Stowarzyszenie GLIWICE2026”, której pełnomocnikiem jest Robert Dopierała, o przeprowadzenie referendum gminnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Gliwice przed upływem kadencji

Na podstawie art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 472) Komisarz Wyborczy w Katowicach II

postanawia

odrzucić wniosek organizacji społecznej „Stowarzyszenie GLIWICE2026”, której pełnomocnikiem jest Robert Dopierała, o przeprowadzenie referendum gminnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Gliwice przed upływem kadencji złożony w dniu 26 października 2026 r. przez pełnomocnika inicjatora referendum.

Uzasadnienie

W dniu 25 sierpnia 2026 r. do Komisarza Wyborczego w Katowicach II wpłynęło powiadomienie o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Gliwice przed upływem kadencji, podpisane przez pełnomocnika inicjatora referendum. Prezydent Miasta Gliwice o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum lokalnego powiadomiony został w dniu 25 sierpnia 2026 r.

W dniu 26 października 2026 r. pełnomocnik inicjatora referendum osobiście, w siedzibie Komisarza Wyborczego w Katowicach Il, złożył wniosek o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Gliwice przed upływem kadencji.

Zgodnie z art. 22 ust. 1 i 2 ustawy o referendum lokalnym, Inicjator referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego przekazuje na piśmie, w terminie określonym w art. 14 ust. 1, komisarzowi wyborczemu wniosek mieszkańców wraz z informacją o spełnieniu obowiązków wskazanych w art. 13 ust. 1 i 3. Do wniosku dołącza się karty, o których mowa w art. 14 ust. 2.

Obowiązki wskazane w art. 13 ust. 1 i 3 polegają na podaniu do wiadomości mieszkańców

gminy — w sposób zwyczajowo przyjęty w tej gminie — na koszt inicjatora referendum, przedmiotu zamierzonego referendum; informacja o zamierzonym referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego zawiera uzasadnienie odwołania. Z kolei karty, o których mowa w art. 14 ust. 2, są to karty, z których każda powinna zawierać informacje o przedmiocie zamierzonego referendum oraz o tym, że poparcia nie można wycofać, jak również nazwiska i imiona członków grupy oraz imię, nazwisko i miejsce zamieszkania pełnomocnika, jeżeli inicjatorem referendum jest grupa obywateli.

Wskazania w tym miejscu wymaga, iż w myśl art. 14 ust. 1 powołanej ustawy, w terminie 60 dni od dnia powiadomienia, o którym mowa w art. 12 ust. 1 (w rozpoznawanej sprawie — powiadomienie Prezydenta Miasta Gliwice), inicjator przeprowadzenia referendum zbiera podpisy mieszkańców uprawnionych do wybierania organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego, którzy chcą poprzeć inicjatywę w tej sprawie.

Ponieważ pełnomocnik inicjatora referendum poinformował pisemnie Prezydenta Miasta Gliwic o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum w dniu 25 sierpnia 2026 r., termin zbierania podpisów osób popierających inicjatywę przeprowadzenia referendum upłynął w dniu 26 października 2026 r. (termin liczony zgodnie z art. 9 § 2 kodeksu wyborczego). W tym właśnie dniu rozpatrywany wniosek wraz z kartami, o których mowa w art. 14 ust. 2 o referendum lokalnym, wpłynął do Komisarza Wyborczego w Katowicach II. Wniosek ten zawierał oświadczenie pełnomocnika inicjatora referendum o spełnieniu wszystkich wymogów określonych przepisami prawa w tym wymogu określonego art. 13 ust 1 i 3 ustawy o referendum lokalnym, a dodatkowo zawierał m.in.

1. pismo z Urzędu Miasta Gliwice z dnia 1 września 2026 r. (UM.924451.2026/BC oraz SO.152.1.2026) na okoliczność potwierdzenia daty założenia zawiadomienia na piśmie Prezydenta Miasta Gliwice o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum;
2. przedstawione pytania referendalne.

Do wniosku załączono karty w liczbie 18 080 sztuk, zawierających zgodnie z deklaracją pełnomocnika referendum inicjatorów referendum 18 080 podpisów poparcia inicjatywy referendalnej mieszkańców miasta Gliwice.

W dniu 26 października 2026 r. Komisarz Wyborczy w Katowicach II pismem znak: DKT.779.5.2026 potwierdził złożenie wniosku mieszkańców o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Gliwice Katarzyny Kuczyńskiej - Budki przed upływem kadencji przez pełnomocnika Inicjatora Referendum. W potwierdzeniu tym

określono również, iż w dniu 28 października 2026 r. w godzinach 10.00 – 14.00 w siedzibie Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Katowicach rozpocznie się postępowanie sprawdzające liczbę i prawidłowość złożonych podpisów. Pełnomocnik Inicjatora Referendum pokwitował w dniu 26 października 2026 r. odbiór potwierdzenia.

Wszystkie karty zawierające podpisy mieszkańców popierających inicjatywę przeprowadzenia referendum zostały ponumerowane, opatrzone pieczęcią okrągłą Komisarza Wyborczego w Katowicach II.

Komisarz Wyborczy w Katowicach II w dniu 28 października 2026 r. podjął czynności sprawdzające, czy zostały spełnione przesłanki z art. 13 ust. 1 i 3 ustawy o referendum lokalnym. Nadto w tym dniu pracownicy Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Katowicach upoważnieni przez Komisarza Wyborczego w Katowicach II pod nadzorem Dyrektora Delegatury do wykonywania czynności technicznych związanych ze sprawdzaniem liczby oraz prawidłowości złożenia podpisów poparcia inicjatywy przeprowadzenia referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Gliwice Katarzyny Kuczyńskiej - Budki przed upływem kadencji dokonali weryfikacji złożonych podpisów w dostarczonym przez Krajowe Biuro Wyborcze systemie POPARCIE, wspierającym proces weryfikacji list poparcia i analizy danych.

Komisarz Wyborczy w Katowicach II ustalił co następuje:

Zgodnie z art. 4 pkt 1 w zw. z art. 5 ust 1 ustawy o referendum lokalnym, referendum lokalne w sprawach odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji przeprowadza się na wniosek co najmniej 10% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy. Na podstawie art. 12 ust. 5 ustawy liczba wyborców, ujętych w Centralnym Rejestrze Wyborców w obwodach danej gminy, ustalana jest na koniec kwartału poprzedzającego złożenie powiadomienia o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum. Na podstawie zatwierdzonego przez gminę meldunku kwartalnego Centralnego Rejestru Wyborców miasta Gliwice za II kwartał 2026 r., liczba mieszkańców uprawnionych do głosowania objętych Centralnym Rejestrem Wyborców wynosiła 127 156. W związku z tym odpowiednia wymagana liczba mieszkańców popierających wniosek referendalny (10%) to 12 716.

Zgodnie z art. 3 ustawy o referendum lokalnym w referendum mają prawo brać udział osoby stale zamieszkujące na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego, posiadające czynne prawo wyborcze do organu stanowiącego tej jednostki. Prawo udziału w referendum związane jest więc z posiadaniem czynnego prawa wyborczego na terenie danej jednostki.

Należy zauważyć, że stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy o referendum lokalnym w zakresie

nieuregulowanym w ustawie ustawy o referendum lokalnym stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. z 2026 poz. 1261). Z wyjątkiem art. 37e, art. 37f, art. 103aa oraz art. 103ba. Prawo wybierania potwierdza Centralny Rejestr Wyborców (art. 18 Kodeksu Wyborczego w związku z art. I ust. 2 ustawy o referendum lokalnym).

Badając spełnienie ustawowych wymogów dotyczących złożonych podpisów, Komisarz Wyborczy i osoby przez niego upoważnione stosowały zasady i kryteria określone w art. 14 ustawy o referendum lokalnym oraz pkt. 13, 14, 15 uchwały Państwowej Komisji Wyborczej nr 61/2021 z dnia 24.05.2021 r. w sprawie wytycznych i wyjaśnień w sprawie referendów lokalnych dotyczących odwołania organów jednostek samorządu terytorialnego (M. P. z 2021 r. poz. 586 zm. M. P. z 2025 r. poz. 756).

Zgodnie bowiem z art. 14 ust. 4 ustawy „(..) Mieszkaniec jednostki samorządu terytorialnego popierający wniosek o przeprowadzenie referendum podaje na karcie nazwisko, imię, adres zamieszkania, numer ewidencyjny PESEL i datę udzielenia poparcia. Dane te potwierdza własnoręcznym podpisem.(..) ”

Zgodnie z zacytowanymi powyżej przepisami prawa, w toku tego badania sprawdzano czy każda karta zawiera:

1) informację o przedmiocie zamierzonego referendum oraz o tym, że poparcia nie można wycofać,
2) dane inicjatora referendum oraz imię, nazwisko i miejsce zamieszkania pełnomocnika.

Następnie, sprawdzano czy:

1) imię i nazwisko podano w pełnym brzmieniu (a nie np. pierwszą literę imienia),
2) wskazano adres zamieszkania (zgodny z adresem ujęcia w Centralnym Rejestrze Wyborców) obejmujący nazwę miejscowości, (miasta, wsi, osady), nazwę ulicy, numer domu i numer mieszkania, a w miejscowościach, w których nie ma ulic — numer domu (posesji) i numer lokalu lub tylko numer domu w przypadku braku odrębnie numerowanych lokali,
3) został podany numer ewidencyjny PESEL,
4) została wskazana data udzielenia poparcia,
5) obok danych umieszczono własnoręczny podpis obywatela.

Z czynności sprawdzających sporządzone zostało zestawienie wszystkich wad podpisów ze wskazaniem wady ustalonej dla danej pozycji na konkretnej karcie. Zestawienie to, w formie protokołu wewnętrznego badania podpisów, włączone zostało do akt sprawy.

W wyniku przeprowadzonego postępowania sprawdzającego ustalono, że Pełnomocnik Inicjatora Referendum razem z wnioskiem o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Gliwice Katarzyny Kuczyńskiej - Budki przed upływem kadencji złożył 18 075 podpisów (6 kart poparcia było pustych), z czego 11 019 było prawidłowych, a 7 056 podpisów nie spełniło wymogów ustawy, w tym co następuje:

Podsumowanie	
Opis	**Wyliczenia**
Arkusze wprowadzone	18 075
Pozycje ogółem	18 075
Pozycje prawidłowe	**11 019**
Pozycje wadliwe	**7 056**
poziom błędów	**39,04 %**
Arkusze puste	6

Statystyka błędów

Podmiot poparcia: Odwołanie Prezydenta Gliwic
Akcja: Referendum gminne - Gliwice

Kategoria	**Liczba**
Inny lub niepełny adres	2 850
Brak praw wyborczych na właściwym obszarze	2 110
Wielokrotne poparcie	729
Błędny, niepełny lub nieczytelny PESEL	514
Brak Wyborcy w CRW	330
Inne lub niepełne nazwisko, imię	147
Data poparcia	99
Brak podpisu	24
Nieczytelne nazwisko, imię	22
Brak numeru PESEL	16
Popierający ma mniej niż 18 lat	11

Kategoria	Liczba
Brak praw wyborczych	8
Numer PESEL niezgodny z danymi wyborcy	4
Brak wypełnienia rubryki adresu	3
Nieczytelny adres	2
Podpisy zawierające więcej niż jedną wadę	187
Pozycje zatwierdzone	11 019
Pozycje nieprzetworzone	0
Razem	18 075

Podkreślenia przy tym wymaga, że w trakcie weryfikacji danych wpisanych na kartach poparcia niejednokrotnie ujawniano kilka wad w ramach jednego wpisu (np. błąd w nazwisku oraz błąd w adresie albo błąd w adresie oraz wielokrotnie udzielone poparcie), przy czym w takich przypadkach wady te kwalifikowano do jednej z wyżej wymienionych grup. W wewnętrznym protokole z badania podpisów, przy każdej wadliwej pozycji wypisane są wszystkie wady dotyczące tej pozycji.

Jak wyżej wskazano, w wyniku weryfikacji podpisów w Centralnym Rejestrze Wyborców Komisarz Wyborczy w Katowicach II ustalił, że liczba wyborców, którzy prawidłowo udzielili poparcia pod wnioskiem o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Gliwice Katarzyny Kuczyńskiej - Budki przed upływem, wynosi ogółem 11 019, podczas gdy dla spełnienia ustawowego progu wymagane było co najmniej 12 716 podpisów. Nadto należy podkreślić, że w wyniku weryfikacji numerów PESEL nie występujących w Centralnym Rejestrze Wyborców ujawniono 245 numerów PESEL osób zmarłych przed dniem powiadomienia Prezydenta Miasta Gliwice Katarzyny Kuczyńskiej - Budki oraz Komisarza Wyborczego w Katowicach II o zamiarze przeprowadzenia referendum. Wśród 245 numerów PESEL osób zmarłych ujawniono 12 podpisów udzielonych podwójnie oraz 1 podpis udzielony potrójnie. Liczba osób zmarłych przed datą udzielenia rzekomego poparcia na kartach poparcia wskazuje na zbieranie podpisów w sposób niezgodny z ustawą o referendum lokalnym. Wśród ujawnionych danych podpisów osób zmarłych na listach, najdawniej datowany zgon pochodzi z 2010 roku.

Niezależnie od powyższego, stosownie do treści art. 22 ustawy o referendum lokalnym przed wydaniem postanowienia o przeprowadzeniu referendum Komisarz Wyborczy w Katowicach II był zobowiązany do ustalenia czy wniosek mieszkańców o przeprowadzenie referendum w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Gliwice Katarzyny Kuczyńskiej - Budki przed upływem kadencji nie jest wadliwy. Mając na uwadze powyższe Komisarz Wyborczy w Katowicach II stwierdził, że Inicjator referendum zawiadomił mieszkańców o zamiarze przeprowadzenia referendum na swój koszt.

Zgodnie bowiem z art. 13 ust. 1 i 3 ustawy o referendum lokalnym Inicjator Referendum, na swój koszt, podaje do wiadomości mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego przedmiot zamierzonego referendum, przy czym podanie do wiadomości w gminie następuje w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie. Informacja o zamierzonym referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego zawiera uzasadnienie odwołania. Do złożonego wniosku o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Gliwice przed upływem kadencji oprócz korespondencji pełnomocnika inicjatora referendum z Urzędem Miejskim w Gliwicach załączono m.in.:

1. wydruk z portalu Facebook 24Gliwice z dnia 26 sierpnia 2026 r. z godz. 19:58 z treścią rozpoczynającą się od słów „Publiczne ogłoszenie przedmiotu referendum….”,
2. wydruk z portalu Facebook „Gliwicki Portal Informacyjny” z dnia 26 sierpnia 2026 r. godz. 19:55 oraz ze strony internetowej infogpl.pl na okoliczność daty publicznego ogłoszenia przedmiotu zamierzonego referendum,
3. wydruk z portalu Facebook „Gliwice na bieżąco” z dnia 26 sierpnia 2026 r. godz. 19:52 na okoliczność daty publicznego ogłoszenia przedmiotu zamierzonego referendum
4. wydruk z portalu Facebook „Gliwice2026” z dnia 26 sierpnia 2026 r. g. 17:57 na okoliczność daty publicznego ogłoszenia przedmiotu zamierzonego referendum
5. Faktura za publikacje i promocje na portalu 24GLIWICE.pl,
6. Faktura za publikacje ogłoszenia o referendum wystawiona przez Lex Victoria Marek Kuśmierski,
7. Faktura za publikacje ogłoszenia o referendum w Gliwicach na stronie internetowej i platformie Facebook,
8. Korespondencja e-mail pomiędzy inicjatorem a 24Gliwice Marcin Fabrykowski dotycząca publikacji ogłoszenia przedmiotu referendum z dnia 26 sierpnia 2026 r. godz. 9:01, 9:40, 12:21,

Z przedstawionych dokumentów wynika, że Inicjator Referendum wobec odmowy publikacji informacji o przedmiocie zamierzonego referendum na tablicach ogłoszeń oraz BIP, na swój koszt, podał do wiadomości mieszkańców Gliwic przedmiot zamierzonego referendum. Dokumenty przedstawione przez Pełnomocnika nie budziły wątpliwości Komisarza.

Komisarz Wyborczy oceniając złożony wniosek stwierdził, że Inicjator Referendum wywiązał się z obowiązków określonych w art. 13 ust. 1 i 3 ustawy o referendum lokalnym oraz spełnił wymogi określone w art. 12 ust. 6 ustawy ustalający obowiązek powiadomienia Komisarza Wyborczego o zamiarze podjęcia inicjatywy referendalnej.

Ponieważ jednak rozpatrywany wniosek nie uzyskał ustawowo wymaganego poparcia (zabrakło 1 697 prawidłowych podpisów), należało uznać, iż podlega on odrzuceniu z powodu stwierdzenia niedającego się usunąć uchybienia polegającego na zebraniu niewystarczającej liczby prawidłowo złożonych podpisów osób popierających inicjatywę.

W toku weryfikacji podpisów poparcia, w dniu 6 listopada 2026 r., Pełnomocnik inicjatora referendum złożył do oceny Komisarza Wyborczego pismo zawierające „stanowisko" oraz wniosek o ponowną weryfikację kart poparcia, podnosząc m.in.:
- wątpliwość, co do interpretacji prawidłowości udzielonego poparcia na poszczególnych (konkretnych) kartach;
- wątpliwość, co do momentu sprawdzenia zgodności danych z danymi z Centralnego Rejestru Wyborców (co częściowo wyjaśniać miało niezgodności dotyczące adresu zamieszkania), a także wątpliwość co do samej legalnej definicji adresu zamieszkania;
- wątpliwości, co do informowania inicjatorów referendum o kontroli kart poparcia na poszczególnych stanowiskach pracy.
Należy zauważyć, że sam wniosek Pełnomocnika Inicjatora referendum jest dowodem na fakt pełnego i transparentnego dopuszczenia przedstawicieli inicjatywy referendalnej do procesu weryfikacji podpisów poparcia. Pełnomocnik wskazuje bowiem na konkretne (ponumerowane) karty, co do których powziął wątpliwości. Przedstawiciele inicjatora upoważnieni przez pełnomocnika byli obserwatorami całego procesu sprawdzenia podpisów, informowani przez komisarza wyborczego o legalnej definicji miejsca zamieszkania, a także o fakcie zaistnienia na listach osób niewidniejących w Centralnym Rejestrze Wyborców, co w ocenie komisarza mogło oznaczać, iż na listach poparcia są tzw. „zgony", nie zaś jak niezasadnie insynuuje Inicjator „trupy".

Sugerowanie nieużytych sformułowań, jak i podważanie praktykowanego i aprobowanego przez sądy od wielu lat sposobu sprawdzania przez organy wyborcze podpisów poparcia, ma na celu jedynie wzbudzenie niczym niepopartych wątpliwości w zakresie rzetelności wykonywanych przez organy wyborcze czynności oraz podważenie ich autorytetu.

Komisarz wyborczy, odnosząc się do wątpliwości Pełnomocnika inicjatora co do interpretacji wytycznych przez sprawdzających wykazy podpisów poparcia pracowników Delegatury, wskazuje nadto, iż przepisy szczegółowe nie przewidują trybu powiadamiania pełnomocnika wyborczego lub osoby zgłaszającej listę kandydatów o możliwości uczestniczenia w czynnościach sprawdzania podpisów poparcia, gdyż uprawnienie to nie wynika z żadnych przepisów prawa, tylko z dobrej praktyki organów wyborczych. Pełnomocnik inicjatora pisemnie został poinformowany o dacie i godzinie rozpoczęcia weryfikacji, a w późniejszym czasie ustnie informowany o kolejnych dniach weryfikacji. Należy w tym miejscu zauważyć, iż żadne przepisy szczegółowe nie przewidują w tym procesie aktywnej roli inicjatora referendum, a jedyną możliwą jest wynikająca z dobrych praktyk bierna rola obserwatora. Nie jest tym samym kompetencją inicjatora interpretacja, ani podważanie weryfikacji przez przeszkolonych i zobowiązanych wytycznymi, upoważnionych przez Komisarza pracowników biura.

Odnosząc się natomiast do wniosku o ponowną weryfikację podważonych przez Komisarza podpisów, w szczególności z uwagi na inny lub niepełny adres zamieszkania, Komisarz wyborczy wskazuje, iż Państwowa Komisja Wyborcza wielokrotnie stanęła na stanowisku, iż podpisy już sprawdzone, nie powinny być weryfikowane ponownie, a jedynie zabezpieczone i udostępniane na żądanie sądów i organów ścigania.

Argument podnoszony przez Inicjatora referendum, iż wskazanie innego adresu na terenie miasta Gliwice mogłoby być niezgodnością nieistotną dla identyfikacji, w efekcie niwelując znacząco odsetek odrzuconych podpisów, Komisarz uznaje za rozstrzygnięty legalną definicją miejsca zamieszkania, w przepisach szczegółowych od 2023 roku nieustannie powiązaną z Centralnym Rejestrem Wyborców. Ponadto jest to sposób identyfikacji miejsca zamieszkania praktykowany od wielu lat (w tym przez cały okres obowiązywania Kodeksu wyborczego), z tym że do 2023 r. wykorzystywano rejestry wyborców prowadzone odrębnie przez gminy.

Komisarz wyraża daleko idące wątpliwości, iż wśród kilkunastu tysięcy osób popierających inicjatywę referendalną, aż 2850 osób nie ma wiedzy, gdzie jest ujęta w Centralnym Rejestrze Wyborców w mieście Gliwice (a w efekcie nie ma też wiedzy, gdzie ma możliwość oddania głosu w wyborach lub referendum). Dodając do tego 2110 osób, które poparły inicjatywę, a nie są ujęte w Centralnym Rejestrze Wyborców w mieście Gliwice, dane wskazywałyby na 4960

osób nie posiadających takiej wiedzy (na 18075 złożonych podpisów). Na uwagę wskazuje fakt, iż jest to wiedza możliwa do sprawdzenia przez obywatela w prosty sposób, np. poprzez aplikację mObywatel.
W ocenie Komisarza wysoce nieprawdopodobna jest również tak znacząca mobilność mieszkańców, która wyjaśniałaby aż taką rozbieżność danych i potencjalne powstanie tejże rozbieżności pomiędzy dniem udzielenia poparcia, a dniem weryfikacji danych. Należy w tym miejscu podjąć rozważanie, czy tak duża liczba mieszkańców zmieniających swoje miejsce zamieszkania mogła wystąpić w 60 dni wyznaczone na zbiórkę podpisów, czy też bardziej prawdopodobną cezurą czasową jest np. kilka lat, co biorąc pod uwagę osobę „popierającą" inicjatywę, a zmarłą w 2010 roku, nie jest możliwością dającą się jednoznacznie wykluczyć.

Pełnomocnik Inicjatora ponadto wystąpił do Komisarza wyborczego w dniu 10 listopada 2026 r. z kolejnym pismem, w którym wniósł o pisemne potwierdzenie praw wyborczych przez 2 850 osób, których podpisy poparcia inicjatywy referendalnej, zostały zakwestionowane w toku weryfikacji (poz. „inny lub niepełny adres"), posiadanej w chwili udzielania prawa wybierania do Rady Miasta Gliwice, wskazując w dalszej części pisma oczekiwania w zakresie sposobu, w jaki winno to zostać uczynione. Jak wskazano na wstępnie, legalna definicja adresu zamieszkania, dla potwierdzenia praw wyborczych została zamieszczona w art. 5 pkt 14 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którym, ilekroć w Kodeksie jest mowa o adresie zamieszkania – należy przez to rozumieć adres, pod którym dana osoba faktycznie lub stale zamieszkuje i pod tym adresem ujęta jest w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania zgodnie z adresem zameldowania na pobyt stały albo adresem stałego zamieszkania. Jak również już wspomniano, zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym, w zakresie nieuregulowanym w ustawie, do referendum lokalnego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy. Stanowisko takie, oczywiste i wynikające z jednoznacznego brzemienia ustawy, było również przedmiotem utrwalonej linii orzeczniczej Wojewódzkich Sądów Administracyjnych, rozpatrujących skargi na postanowienia komisarzy wyborczych odrzucające wnioski o przeprowadzenie referendów lokalnych – wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 16 stycznia 2025 r., sygn. III SA/Kr 1326/24, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie, sygn. II SA/Sz 888/25, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 1 października 2026 r., sygn. III SA/Łd 658/26 oraz wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 19 sierpnia 2026 r. sygn. IV SA/Wr 303/26. Również Państwowa Komisja Wyborcza wielokrotnie wypowiadała się w powyższym zakresie, czego

przykładem może być najnowsza uchwała tego organu nr 153/2026 z dnia 19 października 2026 r., gdzie wskazano:

„Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że Centralny Rejestr Wyborców został wprowadzony w 2023 r. i zawiera prawidłowe dane wyborców, które są na bieżąco aktualizowane. Na podstawie Centralnego Rejestru Wyborców zostały przeprowadzone wybory do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w 2023 r., wybory do Parlamentu Europejskiego oraz wybory do organów jednostek samorządu terytorialnego w 2024 r., a także wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2025 r. W żadnych z tych wyborów nie występowały problemy związane z niewłaściwym przypisaniem wyborców do stałego obwodu głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców. W związku z tym nieuprawnione są niepoparte żadnymi dowodami sugestie i insynuacje, dotyczące rzekomego nieprawidłowego działania Centralnego Rejestru Wyborców.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że zarzuty dotyczące „błędów odczytu PESEL lub adresu" oraz „błędnego przypisania miejscowości o identycznych nazwach występujących w różnych gminach i powiatach, a także z adresów w miejscowościach włączonych w 2015 r." wynikają wyłącznie z nieznajomości zasad dotyczących funkcjonowania Centralnego Rejestru Wyborców i ujmowania (przypisywania) wyborców w stałym obwodzie głosowania właściwym dla adresu zameldowania na pobyt stały albo właściwym dla adresu stałego zamieszkania. Źródłem kwestionowania przez wnoszącego odwołanie rozstrzygnięć Komisji co do poszczególnych podpisów jest brak zrozumienia podstawowych i funkcjonujących od wielu lat sposobu rejestracji wyborców. Zasadą jest, że w Centralnym Rejestrze Wyborców wyborcy zameldowani na pobyt stały na obszarze danej gminy są z urzędu ujmowani w stałym obwodzie głosowania właściwym dla adresu zameldowania na pobyt stały. Ewentualnie, jeżeli taka jest wola wyborców stale zamieszkałych na obszarze gminy bez zameldowania na pobyt stały w danej gminie, są oni ujmowani w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania właściwym dla adresu stałego zamieszkania, jeżeli złożą w tej sprawie wniosek do urzędu gminy właściwego dla miejsca zamieszkania.

Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla także, że przed wprowadzeniem Centralnego Rejestru Wyborców obowiązywały dokładnie takie same zasady. Różnica polegała na tym, że rejestr wyborców prowadzony był odrębnie w systemach informatycznych poszczególnych gmin, a nie w systemie udostępnionym przez Ministerstwo Cyfryzacji".

Nadto Państwowa Komisja Wyborcza, w tejże uchwale wskazała:

„Należy przy tym szczególnie podkreślić, że prawidłowe wskazanie m.in. adresu zamieszkania ma na celu nie tylko umożliwienie sprawdzenia posiadania prawa wybierania przez daną osobę,

lecz także, co jest równie istotne, uwiarygodnienie, że podpis złożyła faktycznie osoba wskazana w wykazie, gdyż osoby składające podpisy znają swój adres zamieszkania".

Tym samym, jako całkowicie prawnie irrelewantny, należy ocenić złożony w opisanym wyżej piśmie przez pełnomocnika Inicjatora referendum wniosek o potwierdzenie praw wyborczych przez 2 850 osób, czy posiadają prawo wybierania do Rady Miasta Gliwice. Skoro przeprowadzone badanie podpisów poparcia wykazało w sposób nie budzący wątpliwości, że osoby te nie widnieją w Centralnym Rejestrze Wyborców pod adresem wskazanym na listach poparcia, to bez znaczenia jest okoliczność, gdzie aktualnie realizowane są ich prawa wyborcze, tj. na terenie miasta Gliwice, ale pod innym adresem zamieszkania, czy też w innej miejscowości. Brak ujęcia tych osób w Centralnym Rejestrze Wyborców pod adresem wskazanym na kartach poparcia oznacza, że nie jest to ich adres zamieszkania w rozumieniu art. 5 pkt 14 Kodeksu wyborczego w zw. z art. 1 ust. 2 ustawy o referendum lokalnym. Co więcej, pełnomocnik Inicjatora referendum zdaje się nie kwestionować faktu, że przeprowadzone badanie podpisów poparcia wykazało, że 2 110 osób, które udzieliły poparcia referendum, a których adres zamieszkania został wskazany w Gliwicach, nie posiada praw wyborczych na terenie tego miasta. Tymczasem skutki prawne, wynikające dla obu tych grup (tj. liczby 2 850 osób i 2 110 osób) są tożsame – skoro adresy zamieszkania tych osób wskazane na listach poparcia nie są zgodne z ich adresami w Centralnym Rejestrze Wyborców, to podpisy tych osób znajdujące się na listach poparcia były wadliwe i nie mogły wywołać oczekiwanych przez Inicjatora referendum skutków prawnych. W ocenie Komisarza podkreślenia ponownie wymaga fakt, że w świetle przedłożonych przez Inicjatora referendum list poparcia, blisko pięć tysięcy osób nie miałoby wiedzy, gdzie znajdują się ich aktualne, ujęte w Centralnym Rejestrze Wyborców adresy zamieszkania. Z tego względu należało uznać, że powyższa okoliczność, w powiązaniu z faktem, że na listach poparcia znalazło się 245 podpisów osób zmarłych przez zainicjowaniem referendum, w tym najstarszy zgon był z 2008 r., wskazuje, że zachodzi uzasadniona podstawa do uznania, że podpisy te zostały pozyskane nie w sposób przewidziany ustawą o referendum lokalnym, a w inny sposób sprzeczny z prawem.

Pełnomocnik Inicjatora referendum we wspomnianym piśmie z 10 listopada 2026 r. poruszył również kwestie ustalenia na listach poparcia 245 podpisów osób zmarłych, niemniej jednak okoliczność ta nie wymaga odniesienia się do niej przez Komisarza wyborczego, gdyż w tym zakresie zostanie złożone zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Zdziwienie budzi również fakt, że w toku dokonywania sprawdzenia list poparcia przedstawionych przez Inicjatora referendum ujawniono bardzo dużą liczbę, aż 729 podpisów osób, które udzieliły inicjatywnie referendalnej wielokrotnego poparcia. Oznaczać by to musiało, że tak duża liczba osób nie miała wiedzy, że udzieliła już inicjatywie referendum poparcia i uczyniła to ponownie. Takie uznanie również nie wytrzymuje krytyki w świetle wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Wśród nich są pozycje mające te same dane osoby, ale różnice się podpisem złożonym przez osobę popierającą inicjatywę. Przykładami takich przypadków są m.in. następujące pozycje na kartach poparcia:

- karta nr 2223 poz. 1 i karta nr 15448 poz. 1,
- karta nr 47451 poz. 1 i karta nr 14033 poz. 1,
- karta nr 65 poz. 1 i karta nr 2857 poz. 1,
- karta nr 5002 poz. 1 i karta nr 17840 poz. 1,
- karta nr 4313 poz. 1 i karta nr 7368 poz. 1,
- karta nr 101 poz. 1 i karta nr 463 poz. 1,
- karta nr 3868 poz. 1 i karta nr 13212 poz. 1,
- karta nr 1782 poz. 1 i karta nr 16313 poz. 1,
- karta nr 246 poz. 1 i karta nr 13302 poz. 1,
- karta nr 1957 poz. 1, karta nr 2981 poz. 1 i karta nr 5833 poz. 1,
- karta nr 2461 poz. 1 i karta nr 15776 poz. 1,
- karta nr 7071 poz. 1 i karta nr 8774 poz. 1,
- karta nr 12821 poz. 1 i karta nr 13345 poz. 1.

W związku z powyższymi ustaleniami Komisarz Wyborczy w Katowicach II stwierdził, że ustawowy wymóg dla ważności wniosku o zarządzenie referendum nie został spełniony z powodu braku wymaganej liczby prawidłowo złożonych podpisów. Równocześnie Komisarz stwierdził, że w dniu złożenia wniosku tj. 26 października 2026 roku upłynął termin zbierania podpisów, w związku z tym ich uzupełnienie nie było możliwe. Wniosek o przeprowadzenie referendum w sprawie odwołania Prezydenta Miasta Gliwice Katarzyny Kuczyńskiej - Budki przed upływem kadencji objęty jest zatem wadą nieusuwalną uzasadniającą jego odrzucenie.

W konsekwencji, stosownie do dyspozycji art. 22 ust. 4 ustawy o referendum lokalnym, Komisarz Wyborczy w Katowicach II orzekł, jak w sentencji postanowienia.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym, na postanowienie komisarza wyborczego odrzucające wniosek o przeprowadzenie referendum inicjatorowi referendum służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia. Zgodnie z art. 9 § 1 Kodeksu wyborczego (Dz. U. z 2026 r. poz. 1261) w związku z art. 1 ust. 2 ustawy o referendum lokalnym, przez upływ terminu do wniesienia skargi należy rozumieć dzień złożenia skargi w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym w Gliwicach

KOMISARZ WYBORCZY
W KATOWICACH II

/-/ PAWEŁ WYSOCKI